

zondag

29.05.2016

16.00 Kamermuziekzaal

15.15 Gesprek met

Lambert Colson en

Khaled Aljaramani

door Albert Edelman

InAlto

Licht op licht

CONCERTGEBOUW BRUGGE

Biografieën

InAlto is een internationaal ensemble rond Lambert Colson en zijn instrument de cornetto, dat van alle instrumenten misschien wel het dichtst bij de menselijke stem staat. Net als de stem zoekt de cornetto graag de hoogte op, in repertoires van Italië tot Noord-Duitsland. InAlto bracht vorig jaar de cd *Ich will schweigen* uit bij Ramée met muziek van Johann Hermann Schein en zijn omgeving, terwijl momenteel de laatste hand wordt gelegd aan een nieuwe opname rond Schütz, getiteld *Nachfolge*.

Lambert Colson (FR) studeerde in Brussel, Basel, Bremen en Barcelona en vond al snel een plek bij tal van Europese oude-muziekensembles, waaronder Les Talens Lyriques, Les Paladins, Le Parlement de Musique, en Scherzi Musicali, met wie hij enkele cd's opnam. Daarnaast is hij onder meer lid van het collectief BOX, dat met historische instrumenten het gebied van de indierock betreedt.

Alice Focroulle (BE) begon al zeer vroeg met zingen, in het kinderkoor van De Munt. Ze studeerde bij de Deense Susanna Eken en behaalde later haar diploma in Keulen bij Josef Protschka en Christoph Prégardien. Ze treedt geregeld op met Collegium Vocale Gent, Vox Luminis, La Fenice en Scherzi Musicali en was onder meer te horen in de wereldpremière van *House of the sleeping beauties* van Kris Defoort.

Khaled Aljaramani (SYR) ontwikkelde zich na een gevangenisstraf onder het regime van Hafez Assad tot een van Syrië's meesters van de ud. Hij doceerde jarenlang in Damascus, tot hij in 2011 tijdens een tournee naar Frankrijk vluchtte. Hij richtte met gitarist Serge Teyssot-Gay het ensemble Interzone op en met klarinettist Raphaël Vuillard Bab Assalam. Hij is onder meer te horen op de live-dubbelcd *AKA Balkan Moon / AlefBA*, uitgegeven bij Outhere Music.

© Enric Montes

Fototentoonstelling ENRIC MONTES

20.04 — 28.06.16

De Spaanse fotograaf Enric Montes woont en werkt in Barcelona. Hij reist geregeld af naar Europese hoofdsteden zoals Berlijn, Madrid, Rome en Lissabon. Daar verlaat hij de vaak platgetreden paden en legt hij vooral de minder opvallende en gekende buurten en sferen vast. Hij focust op ondergewaardeerde details en geeft ze zo een verdiende upgrade. In het Concertgebouw zien we zijn kleurrijke kijk op Lissabon in de reeks *Les secrets de Lisbonne* en in de reeks *El viaje vertical* waarvoor hij samen met zijn 4-jarige zoontje Nicolas Lissabon voor de lens nam.

wo — za vanaf 11 uur
Op dagen met een voorstelling
open vanaf een uur voor aanvang.

concertgebouwcafé

Uitvoerders en programma

InAlto:

Alice Focroulle: sopraan

Khaled Aljaramani: ud & zang

Lambert Colson: cornetto

Liam Byrne: viola da gamba & lirone

Solmund Nystabakk: luit

—

Khaled Aljaramani (1972)

Nous nous appartenons

Giovanni Bassano (1558-1617)

Giovanni Pierluigi Palestrina (1525-1594)

Tota pulchra es uit *Motetti, madrigali et canzoni francese* (1591)

Alessandro Grandi (1586-1630)

In lectulo meo (1621)

Khaled Aljaramani

Dhelâl

Alessandro Grandi

Tota pulchra es (1621)

**Johann Hieronymus Kapsberger
(ca. 1580-1651)**

Colascione uit *Libro primo d'intavolatura di chitarrone* (1604)

Khaled Aljaramani

Veni de Libano

Claudio Monteverdi (1567-1643)

O quam pulchra es (1625)

Giovanni Pierluigi Palestrina (1525-1594)

Francesco Rognoni Taeggio (1570-1626)

Pulchra es amica mea (1620)

Tarquinio Merula (1595-1665)

Favus distillans (1624)

Cipriano de Rore (1515/16-1565)

Riccardo Rognoni (ca.1550-1620)

Ancor che col partire (1592)

Khaled Aljaramani –

Qays ibn al-Mullawwah (tekst)

Leila

Bernard Focroulle (1953)

Nigra sum (2012)

Concertgebouw Brugge maakt deel uit van REMA,
Réseau Européen de Musique Ancienne

Met Nederlandse boventiteling

Uw applaus krijgt kleur dankzij de bloemen
van Bloemblad.

Want ik ben ziek van liefde

'Laat hij mij kussen, laat zijn mond mij kussen! Jouw liefde is zoeter dan wijn. Neem mij met je mee, laten we rennen!' Liefdespoëzie en de heilige schrift?! Het Hooglied mag dan een vreemde eend in de Bijbelse bijt zijn, de tedere poëzie is zonder meer een van de meest ontroerende delen van het Oude Testament. Op een uitzonderlijk beeldende manier spreken de gedichten over de liefde om zo een symbool te worden van sensualiteit en erotiek. In zijn sacrale context kreeg de tekst nog een betekenis, namelijk een weergave van de relatie tussen de mens en God. Een belangrijke figuur daarbij was Bernardus van Clairvaux, de 12e-eeuwse hervormer van de cisterciënzer kloosterorde, die de bruid ('zij') nu eens gelijkstelde met de gelovige ziel – aansluitend bij het joodse en bijvoorbeeld later ook lutherse denken over het Hooglied –, dan weer met de Kerk, zoals de vroege christenen. Collectief of individueel zoeken beide om zich met het goddelijke te verenigen, hetzij in de vorm van God, hetzij in de figuur van Christus. Verlangen, normaal gezien eerder zondig, krijgt zo de betekenis van een lofzang aan God.

Tallose 16e- en 17e-eeuwse componisten hebben voor hun muziek uit het Hooglied geput. De grote poëtische en mystieke kracht van de tekst laat verschillende interpretaties en beelden toe, die zich bij uitstek lenen voor de sensuele klanktaal van de barok. (De allerkuiste heilige Bernardus moet zich hebben omgedraaid in zijn graf.) Hoor bijvoorbeeld hoe Grandi in *In lectulo meo* de zoektocht naar de geliefde aanvankelijk uitrekt, dan overstapt op een hoopvol dansritme, om tot slot verslagen terug te vallen in mineur. Of hoe Monteverdi in *O quam pulchra es* bijna geen lijn onversierd laat. De werken met als het ware twee componisten zijn elk prachtige

voorbeelden van de typische vroegbarokke techniek van het 'diminueren'. Hierbij omspeelt en versiert de uitvoerder de oorspronkelijke, polyfone compositie met ontelbaar veel kleine nootjes tot een virtuoos hoogstandje. Tot slot van het programma klinkt trouwens een werk van een wel héél goede bekende van het ensemble: Bernard Foccroulles meditatie *Nigra sum* voor orgel, cornetto en sopraan.

Zoals de christelijke kerk het fysieke verlangen interpreteert als een spiritueel eerbetoon, zo projecteert ook de islamitische soefi-stroming de Hooglied-achtige liefde op God: hoe meer Hij weg heeft van mensen, hoe intiemer Zijn relatie met de gelovige. Khaled Aljaramani behoort weliswaar tot een andere religieuze traditie, de druzen, die echter net als de soefi-stroming de gewoonte hebben om heilige teksten esoterisch lezen, met het licht als symbool voor liefde. Voor zijn eigen muziek leent hij onder meer bij het tragische verhaal van Layla en Mainun. De 12e-eeuwse Perzische dichter Nezami gebruikte in zijn versie van hun gedoemde, onsterfelijke liefde gelijkaardige beelden als de auteur(s?) van het Hooglied.

In een samenleving die wordt getekend door een zekere morele en spirituele chaos, spreekt dit programma over de liefde en haar bovennatuurlijk kracht, ongeacht haar culturele of religieuze achtergrond.

Albert Edelman

Nous nous appartenons

Hoor, ik zing het lied der liederen.

Ik hoor bij mijn geliefde, mijn geliefde hoort bij mij.

Vlieg, adelaar! Waai, zuidenwind!

Waai door mijn tuin, draag haar geuren ver.

Dhelâl

Tussen de bomen op de heuvels en hun schaduwen

vond de verdwaalde geliefde in het verdwalen zijn weg.

'Ach, mijn liefste, vraag aan de gazelle:

weet zij wat er in mijn hart omgaat?

Ik denk dat zij mijn miserabele ademtochten niet kent,

zij neemt genoeg met de schittering van haar schoonheid.'

Veni de Libano

Kom van de Libanon, o verloofde,

daal de Libanon af en maak je opwachting.

Wend je blik naar beneden van de top van de Amana,

van de toppen van de Sanir en de Hermon,

toevlucht van de leeuwen, luipaardberg.

Layla

Ik herinner me Layla en de vervlogen jaren,

dagen dat zorgeloosheid spelbrekers niet vreesde.

Al verliet ik Damascus midden in de nacht,

nooit verscheen Canopus aan de Damasceners

zonder ook aan mij te verschijnen.

Armoede en rijkdom, en ook boetedoening

hebben me Layla niet doen vergeten.

Als u me Layla ontzegt, net als de toegang tot haar land,

zelfs dan legt u mijn poëzie het zwijgen niet op.

Het Lied der liederen van Salomo

Bovenstaande omschrijving bevat een overtreffende trap die betekent: lied bij uitstek, het beste, het mooiste lied! Hiermee wordt natuurlijk het *Hooglied* bedoeld. Luther was de eerste die deze benaming gebruikte voor het kleinste boek in de Bijbel, bestaande uit slechts 117 verzen. Volgens een aantal Bijbelgeleerden is het een verzameling minneliederden die onafhankelijk van elkaar zijn ontstaan en later samengebundeld werden door een nooit geïdentificeerde eindredacteur. Het *Hooglied* werd in het Hebreeuws geschreven en dateert van rond het einde van de 5e eeuw voor onze tijdrekening. Mogelijk is een ietwat jongere datering waarschijnlijker omdat het elementen vertaald uit het Aramees, Perzisch en Grieks bevat, terwijl deze talen later dan het Hebreeuws een belangrijke rol begonnen te spelen.

De vereenzelviging van de koningsfiguur (de bruidegom) met koning Salomo – koning van Israël en Juda van ca. 972 tot ca. 933 voor Christus – en de allegorische verklaring dat in deze liefdeslyriek de liefde tussen God en Israël (later, voor de Christenen, tussen Jezus en zijn gemeente) wordt verbeeld, hebben ongetwijfeld bijgedragen tot de uiteindelijke opname in de canon van de Heilige Schrift tijdens een woelige zitting van de *Sanhedrin* (Joodse rechterlijke en uitvoerende macht in Jeruzalem tijdens de Grieks-Romeinse periode) omstreeks het einde van de 1e eeuw van onze tijdrekening. Koning Salomo is zeker niet de auteur van het geheel van het *Hooglied*. Het is echter niet onbegrijpelijk dat het werk aan hem wordt toegeschreven, want uit de literatuurgeschiedenis blijkt dat werken op naam van grote, bekende en gezaghebbende personen een grotere impact hebben. Volgens het boek *Koningen I* uit het Oude

Testament dichtte Salomo 3000 spreuken en schreef hij 1005 liederen. Ook de bijbelboeken *Prediker* en *De Wijsheid van Salomo* en een aantal psalmen worden aan hem toegeschreven.

In het *Hooglied* wordt een zevendaagse bruiloft beschreven. De dichter (eindredacteur) ontleende het materiaal hoogstwaarschijnlijk aan oud-Palestijnse bruilofts- en minnezangen. Het *Hooglied* wordt momenteel als zuivere liefdeslyriek beschouwd; als een juichende lofprijzing op het huwelijk, verwoord in sensuele, tijdloze poëzie. Het historische belang ervan werd al vroeg onderkend. De woorden van rabbi Akiba (eind 1e, begin 2e eeuw na Christus) zijn meer dan duidelijk: 'De gehele wereldgeschiedenis weegt niet op tegen de dag waarop deze verzen aan Israël werden geschonken.'

Johan Huys

SEIZOEN 2016–2017

Rusland, tussen utopie en revolutie

Kammerorchester Basel
London Philharmonic Orchestra
Budapest Festival Orchestra & Iván Fischer
Russian National Orchestra
Les Arts Florissants
Sol Gabetta
Grigory Sokolov
John Eliot Gardiner
Ray Chen
Steven Isserlis
Meg Stuart
Sidi Larbi Cherkaoui
Alain Platel
Hofesh Shechter
en vele anderen ...

Ontdek nu het volledige programma op www.concertgebouw.be

Transports Publics © Koen Broos

vr 03.06.16 / 20.00 / Concertzaal
Transports Publics / Heksentoeren
Lully schreef met *Armides* woorden 'Enfin, il est en ma puissance' hét voorbeeld van dramatisch Frans recitatief en zette zo de toon voor decennia meesterlijke *tragédies lyriques*. Transport Publics duikt in Tasso's sprookjesachtige wereld en geeft Lully's noten reliëf met een 17e-eeuwse vertaling door Pieter Dubbels. Met Deborah Cachet en Reinoud Van Mechelen.

Collegium 1704 © Petra Hasjká

do 22.09.16 / 20.00 / Concertzaal
Collegium 1704 / Biber & Monteverdi. Kathedralen van klank
54 stemmen galmden in 1682 door de kathedraal van Salzburg. Bibers *Missa Salisburgensis* was een ongezien spektakel, overweldigend teatraal. De inspiratie kwam uit de meerkorige werken van Monteverdi. Het vermaarde Tsjechische ensemble Collegium 1704 combineert beide componisten in een concert waarbij geen uithoek van de Concertzaal onbenut blijft.

BESTEL UW TICKETS NU OP

WWW.CONCERTGEBOUW.BE
+32 70 22 33 02 / IN&UIT
BRUGGE 34

Praat na de voorstelling gezellig na in het Concertgebouwcafé of vertel ons wat u ervan vond op Facebook of Twitter (@concertgebouwbr).

Gezellig tafelen voor of na een voorstelling met een verrassing op vertoon van het concertticket. www.concertgebouw.be/servies.

DeMorgen.

Knack

Klara

FOCUS|WTV